

Veiligheid en Gezondheidsplan - Ontwerpfase

Project:	Raamovereenkomst renovatie en aanleg kunstgrasvelden Ridderkerk
Besteknummer	26-461-RI
Opdrachtgever:	Gemeente Ridderkerk
Datum:	12 juni 2026
Status:	Definitief

**B.A.S. Begeleiding
en Advies Sportterreinen**
Treubstraat 25
2288 EH Rijswijk
T 015 - 285 22 11
info@bas-sport.nl
www.bas-sport.nl

B.A.S. Begeleiding en Advies Sportterreinen
is een handelsnaam van Adviesbureau BAS B.V.

Versie historie

Versie / status	wijziging	Naam	Datum
Versie 0.1 concept	Eerste opzet V&G plan ontwerpfase	Dirk Pepping	17-04-2026
Versie 0.2 concept	Aanvulling RI&E, Plan vrijkomende materialen, aanpassing sanctiebeleid, Archeologie	Dirk Pepping	01-05-2026
Versie 1.0 definitief	Verwerking opmerkingen na 1 ^e bespreking 04/05	Dirk Pepping	11-05-2026

Autorisatie

Actie	functie	Partij	Naam	Datum	Paraaf
Opgesteld:	VGCO	B.A.S.	E. Mandemaker	12 juni 2026	
Interne review:	Projectleider	B.A.S.	W. van Pelt	12 juni 2026	
Goedgekeurd:	Projectmanager	Opdrachtgever	Gemeente Ridderkerk		

De warme overdacht tussen de V&G-coördinator ontwerpfase (VGCO) en V&G-coördinator uitvoeringsfase (VGCU) vindt plaats tijdens de startvergadering van het werk en is als zodanig opgenomen in het verslag daarvan.

Distributielijst

Dit document is dynamisch. Als (tijdens de uitvoering van het project) wijzigingen plaatsvinden wordt, daar waar nodig het document geactualiseerd. Wijzigingen zullen worden aangegeven (bijvoorbeeld gearceerd) en na goedkeuring van de V&G Coördinator Uitvoeringsfase gedeeld volgens onderstaand distributielijst.

Nr.	Naam	Firma	E-mailadres
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Inhoudsopgave

1. Algemeen	4
1.1 Inleiding	4
1.2 V&G-plan algemeen	4
1.3 V&G-dossier	4
2. Projectgegevens	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Projectomschrijving	5
2.3 Planning en Mijlpalen	5
2.4 Adres/licging van de bouwlocatie	5
2.4.1 Toegangsbeleid	5
2.5 Melding aan Nederlandse Arbeidsinspectie	6
2.5.1 Vermoedelijk aantal werkgevers en zelfstandigen	6
2.5.2 Vermoedelijk aantal werknemers	6
2.5.3 Meldingsplicht Nederlandse Arbeidsinspectie	6
2.6 Betrokken partijen	6
2.7 Opleidingseisen en instructies	7
2.8 Taken en verantwoordelijkheden	7
2.8.1 Ontwerpende partij	7
2.8.2 Uitvoerende partij	7
3. Coördinatie en samenwerkingsafspraken	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Toezicht en voorlichting	8
3.2.1 Toezicht bij uitvoering	8
3.2.2 Voorlichting en instructie	8
3.2.3 Werkplekinspecties	8
3.2.4 Sancties	8
3.3 Gebruik van talen	9
4. Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E)	10
4.1 Risico's en maatregelen vanuit het ontwerp	10
4.1.1 Gemaakte BTO keuzes tijdens het ontwerp	10
4.1.2 Risico's voortvloeiend uit het ontwerp	11
4.2 Overzicht gevaarlijke stoffen	16
4.3 Overzicht afvalstoffen en milieuaspecten	16
5. Ongevallen, incidenten en gevaren	17
5.1 Calamiteiten / alarmregeling	17
5.2 Ongevallen en incidenten	17
5.3 Bedrijfshulpverlening	18
6. Bouwplaatsvoorzieningen	19
6.1 Van toepassing zijnde voorschriften en regels	19
6.2 Instructie medewerkers	19
6.3 Rookbeleid op de bouwplaats	19

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Met het V&G-plan Ontwerpfase geeft de opdrachtgever inzicht in de project specifieke risico's en bijbehorende - beheersing. Hiermee vult de opdrachtgever zijn eigen verantwoordelijkheid in vanuit Arbeidsomstandighedenbesluit Hoofdstuk 2 afdeling 5 (Bouwproces), en faciliteert opdrachtgever de aannemer om invulling te geven aan de verantwoordelijkheden vanuit de Arbeidsomstandighedenwet.

1.2 V&G-plan algemeen

Dit V&G-plan behorende bij het bestek zoals genoemd op het voorblad

In dit V&G-plan staan risico's omschreven welke zijn gesignaleerd in de precontractuele fase en ontwerpfase met daarbij zoveel mogelijk de vastgestelde maatregelen om de risico's te elimineren of te beheersen. Dit plan is geschreven op basis van het eerder genoemde bestek.

Het V&G-plan is een dynamisch document, waarvan de opstelling, detaillering en actualisering een voortschrijdend proces is. Van belang is dat voor de aanvang van de betreffende werkzaamheden in de ontwerp- en uitvoeringsfase een analyse op veiligheid- en gezondheidsrisico's voor die werkzaamheden heeft plaatsgevonden.

Tijdens de bouwvergaderingen is het V&G-plan een vast agendapunt waarin risico's worden besproken.

Samenhangende of samenvallende werkzaamheden, en de resultaten van de te treffen maatregelen worden in de notulen vastgelegd.

1.3 V&G-dossier

De V&G-coördinator ontwerpfase maakt de aanzet tot het V&G-dossier en draagt deze over aan de V&G-coördinator uitvoeringsfase. Tijdens de uitvoeringsfase verzamelt het projectteam gegevens die voor het V&G-dossier van belang kunnen zijn. Na het gereedkomen van het project wordt het bijgewerkte V&G-dossier, wat onderdeel uit maakt van het opleverdossier, aan de opdrachtgever overgedragen. Het V&G-dossier bevat alle gegevens die van belang zijn voor de levenscyclus van een object (ontwerp-, bouw-, beheer- en sloopfase).

2. Projectgegevens

2.1 Algemeen

Contractnummer : 26-461-RI
 Projectnaam : Raamovereenkomst renovatie en aanleg kunstgrasvelden Ridderkerk
 V&G Coördinator ontwerpfase : E. Mandemaker

2.2 Projectomschrijving

Het werk bestaat in hoofdzaak uit:

- a. Het renoveren van kunstgrasvelden
- b. Het ombouwen van natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden
- c. Het aanleggen van drainagesystemen
- d. Het aanpassen, herstraten of aanbrengen van verhardingen
- e. Het aanpassen, of aanbrengen van hekwerken

2.3 Planning en Mijlpalen

Activiteit	Datum
Start werkzaamheden	1 september 2026
Speel gereed opleveren velden	
Oplevering werkzaamheden	31 augustus 2028

2.4 Adres/ligging van de bouwlocatie

De werkzaamheden vinden plaats op:

Sportpark Ridderkerk
 RVVH
 Sportlaan 12,
 2982 SN Ridderkerk

Sportpark Reijerpark
 SV Slikkeveer, Ten Donck, KCR en SV Saturnus '72
 Kastanjelaan,
 2982 CM Ridderkerk

Sportpark Bolnes
 SV Bolnes
 Kievitsweg 153,
 2987 VM Ridderkerk

Sportpark Rijsoord
 VV Rijsoord
 Vlasstraat 1 A
 2988 XR Ridderkerk

Sportpark Oosterpark
 Ridderkerk Rowdies
 Oosterparkweg 7,
 2986 AE Ridderkerk

2.4.1 Toegangsbeleid

Per deelopdracht zal eventuele aanvullende informatie gedeeld worden qua bereikbaarheid van het sportpark / sportveld.

2.5 Melding aan Nederlandse Arbeidsinspectie

2.5.1 Vermoedelijk aantal werkgevers en zelfstandigen

Inschatting van het vermoedelijke aantal werkgevers en zelfstandigen dat tegelijkertijd op de bouwplaats aanwezig zal zijn	
Aantal werkgevers:	Na gunning door opdrachtnemer te bepalen
Aantal zelfstandigen:	Na gunning door opdrachtnemer te bepalen

2.5.2 Vermoedelijk aantal werknemers

Inschatting van het vermoedelijke aantal werkgevers en zelfstandigen dat tegelijkertijd op de bouwplaats aanwezig zal zijn	
Aantal werknemers:	Na gunning door opdrachtnemer te bepalen

2.5.3 Meldingsplicht Nederlandse Arbeidsinspectie

Een melding aan de toezichthouder is voor dit project **niet** vereist. Dit betreft de invulling van artikel 2.27 van het Arbobesluit. De opdrachtgever meldt de toezichthouder vóór de aanvang van de werkzaamheden op de bouwplaats de voorgenomen totstandbrenging van een bouwwerk, als:

- de geraamde duur van de totstandbrenging van het bouwwerk meer dan 30 werkdagen beslaat en op die bouwplaats meer dan 20 werknemers tegelijkertijd arbeid zullen gaan verrichten, of
- met de totstandbrenging van het bouwwerk meer dan 500 mensdagen zullen zijn gemoeid.*

*) Van 500 mensdagen is sprake als 10 mensen 50 dagen werken, of 5 mensen 100 dagen, of andere combinaties waarbij de som van het aantal werknemers per dag van alle dagen waarop gewerkt wordt boven de 500 uitkomt.

Na aanbesteding, wanneer de opdrachtnemer bekend is, wordt indien van toepassing het project door de opdrachtnemer namens de opdrachtgever aangemeld bij de betrokken regionale vestiging van de Nederlandse Arbeidsinspectie. De kennisgeving bouwwerk kan worden ingevoerd via:

www.nlarbeidsinspectie.nl. Het digitale formulier moet bij de Nederlandse Arbeidsinspectie binnen zijn vóór aanvang van de werkzaamheden. Een kopie van deze kennisgeving wordt door de opdrachtnemer zichtbaar opgehangen op de bouwlocatie.

2.6 Betrokken partijen

<u>Opdrachtgever</u>	NAAM
CONTACTPERSOON / FUNCTIE	Dhr. C. Westerveld, Projectleider
E-mail	
Telefoonnummer	0180 451 234
<u>Ontwerpende partij</u>	BAS Begeleiding en Advies Sportterreinen
Projectleider	W. van Pelt
E-mail	wp@bas-sport.nl
Telefoonnummer	015 285 22 11
<u>Ontwerpende partij</u>	BAS Begeleiding en Advies Sportterreinen
V&G Coördinator ontwerpfase	E. Mandemaker
E-mail	em@bas-sport.nl
Telefoonnummer	015 – 285 22 11
<u>Opdrachtnemer</u>	BEDRIJFSNAAM
CONTACTPERSOON / FUNCTIE	
E-mail	
Telefoonnummer	
<u>Opdrachtnemer</u>	BEDRIJFSNAAM
NAAM / FUNCTIE	
E-mail	
Telefoonnummer	
Onderaannemer	BEDRIJFSNAAM
CONTACTPERSOON / FUNCTIE	

E-mail	
Telefoonnummer	
Nevenaannemer	BEDRIJFSNAAM
CONTACTPERSOON / FUNCTIE	
E-mail	
Telefoonnummer	

2.7 Opleidingseisen en instructies

Alle operationele medewerkers en eventuele medewerkers van onderaannemers en/of inleners zijn in het bezit van een geldig VCA basisdiploma (VCA-B), en/of geldig GPI certificaat.
 Alle operationeel leidinggevenden zijn in bezit van een geldig VCA Veiligheid voor Operationeel Leidinggevenden diploma (VCA-VOL), en/of geldig GPI certificaat.
 Werken met risicovolle machines zoals hoog/schaarwerkers en heftrucks wordt verlangd dat medewerkers hiervoor een gedegen training voor gevolgd hebben.

Alle aanwezigen op de bouwlocatie hebben instructies van de Opdrachtnemer gekregen in de vorm van een Startwerkinstructie.

2.8 Taken en verantwoordelijkheden

2.8.1 Ontwerpde partij

De opdrachtgever heeft een coördinator ontwerpfase aangesteld. Deze VGCO stelt het V&G plan op onder verantwoording van de opdrachtgever en heeft de verantwoording voor het uitvoeren van de taken zoals voorgeschreven in art. 2.30 van het Arbobesluit.

De ontwerpde partij dient bij het ontwerp en de ontwikkeling van het project, de met het ontwerp samenhangende risico's ten aanzien van de veiligheid en gezondheid in de realisatie- en beheerfase te hebben geanalyseerd aan de hand van de volgende vier uitgangspunten:

- Arbeidshygiënische Strategie;
  - Bronaanpak;
  - Collectieve maatregelen;
  - Individuele maatregelen;
  - Persoonlijke maatregelen;
- de mens staat centraal bij de keuze van materialen en werkmethoden;
- rekening houden met de laatste stand van de techniek;
- de ARBO-wetgeving en bijbehorende besluiten.

Bovenstaande punten dienen met inachtneming van het redelijkheidbeginsel van toepassing te zijn geweest bij het bepalen van het ontwerp, de toe te passen materialen en werkmethoden. De potentiële risico's vanuit het ontwerp zijn meegenomen in dit V&G uitvoeringsplan.

2.8.2 Uitvoerende partij

De aannemer heeft een coördinator uitvoeringsfase aangesteld. Deze coördinator heeft de verantwoording voor het uitvoeren van de taken zoals voorgeschreven in art. 2.31 van het Arbobesluit:

- te bewerkstelligen dat de maatregelen die werkgevers en zelfstandigen nemen op de bouwplaats ter bescherming van de veiligheid en gezondheid van werknemers en zelfstandigen op doeltreffende wijze worden toegepast;
- met het oog op de bescherming van de werknemers en zelfstandigen zeker te stellen dat gelijktijdig of achtereenvolgend aanwezige werkgevers en zelfstandigen op de bouwplaats de werkzaamheden goed op elkaar afstemmen;
- de voorlichting van werknemers op de bouwplaats te bewerkstelligen;
- de nodige maatregelen te nemen opdat alleen bevoegde personen de bouwplaats kunnen betreden;
- ervoor te zorgen dat het veiligheids- en gezondheidsplan en het dossier worden aangepast indien de voortgang van het bouwwerk of de onderdelen daarvan daartoe aanleiding geven;
- doeltreffende maatregelen te nemen indien werkgevers of zelfstandigen naar zijn oordeel niet of in onvoldoende mate of op onjuiste wijze uitvoering geven aan een samenhangende toepassing van hun verplichtingen.

3. Coördinatie en samenwerkingsafspraken

3.1 Algemeen

Om structureel met elkaar te overleggen (communiceren) worden gedurende het project (voorbereiding, uitvoering en nazorg / oplevering) systematisch met elkaar gecommuniceerd via een aantal verschillende vastgelegde vergaderingen:

- Wekelijkse voortgang bespreken met de projectmanager;
- Startwerkoverleg, iedere medewerker/bezoeker voor aanvang werkzaamheden;
- Periodiek overleg met Opdrachtgever. De Opdrachtnemer zorgt tijdig voor uitnodigingen naar de Opdrachtgever en zorgt voor een vaste vergaderfrequentie en legt deze vast. De overleggen vinden plaats op de bouwlocatie. Opdrachtgever vervult de rol van voorzitter en notuleert de afgesproken acties en besluiten. Deze actie/besluitenlijst wordt binnen 2 werkdagen verstuurd aan de deelnemers.

Vlak voor uitvoering wordt een startwerkoverleg met alle operationele medewerkers, inhuur, eventuele onderaannemers en medewerkers opdrachtgever gehouden. Tijdens dit overleg wordt er instructie gegeven over de uitvoering van de werkzaamheden, de veiligheidsrisico's, de beheersmaatregelen, gewenst gedrag en vaste bouwplaatsregels. Indien er een nieuwe bouwfasering aanvangt, de werkmethode wijzigt, of nieuwe uitgangspunten zijn gedefinieerd, zal de startwerkinstructie opnieuw worden gegeven.

De volgende onderwerpen komen dan minimaal aan bod:

- Risico's en eventueel te nemen maatregelen;
- De in acht te nemen maatregelen in relatie tot afzetting van de bouwlocatie;
- Hoe om te gaan met de aanwezigheid van niet aan het werk gerelateerd personeel (bezoekers);
- De planning van de uitvoering;
- De werkmethode;
- De te gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen;
- Bouwplaatsregels;
- Verantwoordelijkheden en procedures (o.a. ten aanzien van bedrijfshulpverlening (BHV) en (bijna)ongevallen);
- Melden van VGM incidenten.

3.2 Toezicht en voorlichting

3.2.1 Toezicht bij uitvoering

De uitvoerder is belast met het dagelijkse toezicht op de naleving van de veiligheid, gezondheid en milieu (VGM)-regels. De uitvoerder spreekt medewerkers aan op onveilig gedrag en registreert dit in het projecten dossier. Indien herhaling van het niet naleven van de VGM-regels zich voordoet, zal de medewerker de toegang tot de bouwplaats worden onttrokken.

3.2.2 Voorlichting en instructie

In de uitvoeringsfase is de aannemer er voor verantwoordelijk dat het eigen personeel, inhuur, personeel van onderaannemers, opdrachtgever en indien van toepassing personeel van partijen vallend onder de coördinatieverplichting (nevenaannemers/directieleveringen) aantoonbaar geïnstrueerd is over veiligheidsrisico's en de beheersmaatregelen op de werkplek. Deze startwerk instructies liggen in de keet ter inzage. Er wordt een presentielijst bijgehouden van iedereen die deze instructies heeft gekregen en begrepen.

3.2.3 Werkplekinspecties

Door de projectverantwoordelijke van de aannemer worden periodiek, doch minstens een keer per maand een werkplekinspectie uitgevoerd. Registratie vindt plaats op het werkplekinspectieformulier waarvan een kopie wordt ingeleverd bij de KAM-coördinator. De projectverantwoordelijke is verantwoordelijk voor het treffen van corrigerende maatregelen indien nodig.

3.2.4 Sancties

Het naleven van de veiligheids- en gezondheidsvoorschriften is een essentiële voorwaarde voor het veilig uitvoeren van werkzaamheden. Om dit te waarborgen, wordt binnen het project een duidelijk sanctiebeleid gehanteerd. Dit beleid is van toepassing op alle medewerkers, onderaannemers en bezoekers op de projectlocatie.

Indien wordt geconstateerd dat veiligheidsvoorschriften niet worden nageleefd, wordt afhankelijk van de ernst van de overtreding en het eventuele herhaaldelijk voorkomen ervan, één of meerdere van de volgende maatregelen toegepast:

- Mondelinge waarschuwing bij lichte overtredingen, met directe instructie tot correct gedrag.
- Schriftelijke waarschuwing bij herhaling of bij ernstigere overtredingen.
- Tijdelijke verwijdering van de werkplek bij gevaarlijke situaties of het negeren van instructies.
- Definitieve verwijdering van het project bij ernstige of herhaaldelijke overtredingen.

Bij ernstige overtredingen waarbij direct gevaar ontstaat voor personen, materieel of milieu, kan direct worden overgegaan tot verwijdering van de werkplek zonder voorafgaande waarschuwing.

Leidinggevenden en toezichthouders zijn verantwoordelijk voor het signaleren van overtredingen en het handhaven van dit beleid. Alle genomen maatregelen worden vastgelegd in de projectadministratie.

Het doel van dit sanctiebeleid is niet bestraffing, maar het bevorderen van veilig gedrag en het voorkomen van ongevallen en incidenten.

3.3 Gebruik van talen

De algemene voertaal binnen het project is Nederlands. Het V&G plan en de startwerk instructies zijn in de Nederlandse taal beschikbaar en op het werk in te zien.

4. Risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E)

Er wordt een integrale benadering voor de beheersing vanuit verschillende invalshoeken/kaders. Voor samenhangende risico's, bijvoorbeeld voor omstanders en bouwplaats-medewerkers, kan een integraal pakket beheersmaatregelen worden getroffen.

4.1 Risico's en maatregelen vanuit het ontwerp

BTO keuzes, ofwel Bouwkundige, Technische en Organisatorische keuzes, is een verplicht onderdeel van het V&G-plan. Deze keuzes, die in de ontwerpfase worden gemaakt, moeten gericht zijn op het voorkomen van risico's en gevaren tijdens de uitvoering van het bouwproject.

In onderstaande tabel enkele keuzes die tijdens het opstellen van het eisenpakket en tijdens ontwerpfase zijn voorgesteld. Met betrekking van de uitwerking zal er een voorstel tot (ontwerp)wijziging worden ingediend, welke door zowel opdrachtnemer als opdrachtgever voor akkoord worden ondertekend. Geaccepteerde wijzigingen zullen aan het V&G dossier worden toegevoegd.

4.1.1 Gemaakte BTO keuzes tijdens het ontwerp

Bouwtechnisch:

- Het ontwerp is zo gemaakt dat het grondverzet machinaal uitvoerbaar is.
- Het ontwerp is zo gemaakt dat de drainage machinaal aangebracht kan worden.
- Het ontwerp is zo gemaakt dat zoveel mogelijk verharding machinaal aangebracht kan worden.

Technische keuzes:

- Zoveel mogelijk toepassen betonplaten
- Zoveel mogelijk toepassen van 'standaard' hekwerk materialen

Organisatorische keuzes

- Planning buiten de aanleg piek
- Planning binnen de zomervakantie zodat er zo min mogelijk gebruikers op het sportpark zijn.
- Coördinatie onderaannemers ligt bij de hoofdaannemer zodat dit zo efficiënt mogelijk gebeurt.

Nr	aspect	Veiligheidsrisico	V&G-keuze
	Bouwkundig	Voorkomen fysieke belasting	Ontwerp waarin machinaal aanleg mogelijk is
	Technisch	Eenvoudig te verwerken, milieubewust, circulair toepasbaar	Materiaalkeuze rekening houdend met de huidige stand der wetenschap
	Organisatorisch	Samenlooprisico's	Coördinatie met nevenaannemers, juiste volgorde plannen
	Organisatorisch	Letsel passanten als gevolg van conflicterende voetgangersstromen en bouwwerkzaamheden	De werkzaamheden vinden geheel plaats binnen bouwhekwerken welke niet toegankelijk zijn voor publiek en verdere onbevoegden. Uitvoering in bepaalde periode wanneer er geen sportactiviteiten gepland zijn.
	Organisatorisch	Letsel medewerker algemeen	Hulpdiensten dienen snel ter plaatse te zijn. In het ontwerp wordt rekening gehouden met de aanrijdroute voor hulpdiensten.

4.1.2 Risico's voortvloeiend uit het ontwerp

1. Bouwplaats en terreininrichting				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
1.1	Het betreden van het bouwterrein door onbevoegden.	Aanrijding en/of onveilige situaties	Bouwactiviteiten op het bouwterrein.	Terreinafrastering plaatsen om bouwterrein. Afsluitbare poort plaatsen op bouwterrein. Aanduiding bord voor gevaar-, verbod voor onbevoegden, verplichte melding bij (hoofd)uitvoerder.
	Plaatsen van keten op het bouwterrein	Risico op beklemmingen en persoonlijk letsel.	Geen goede hijsvoorziening, ondeskundigheid medewerker	Juiste hijsvoorziening met de bijbehorende veiligheidsmaatregelen. Heldere instructies
	Inrichten terrein, tijdelijke aansluitingen, plaatsen bouwhekken	Elektrocutie, wateroverlast, waterschade Beknelling, struikelen vallen	Geen of onvoldoende informatie over bestaande aansluitingen, nutsvoorzieningen	Gegevens verzamelen over interne nutsvoorzieningen, eventueel proefsleuven graven, werkplan opstellen en werken met deskundig personeel
	Aan- en afvoer op het werkterrein.	Schuiven van vrachtauto's. Uitglijden, persoonlijk letsel.	Bouwwegen worden niet goed onderhouden.	Aannemer dient te zorgen voor een goede bouwweg op het bouwterrein.
	Werken op het bouwterrein.	Persoonlijk letsel oplopen. Onveilige/ ongezonde werkplek, vallen/ beknellen.	Werken tussen bouwafval. Nat en onregelmatig bouwterrein.	Zorgen voor een opgeruimd werkterrein. Zorgen voor goed begaanbaar, droog en egaal bouwterrein. Good housekeeping
	Gelijktijdigheid van werkzaamheden op verschillende locaties van het bouwterrein. Neven- c.q. onderaannemers	Aanrijding en/of onveilige situaties, persoonlijk letsel.	Complexiteit en gelijktijdigheid. Geen overleg, geen planning. Verschillende werkzaamheden tegelijk.	Zorg dragen voor een goede en duidelijke planning. Een overzichtelijke bouwplaatsinrichting. Geen verschillende werkzaamheden binnen elkaars invloed plannen
	Persoonlijke verzorging	Slechte hygiëne en welzijn.	Slechte facilitaire voorzieningen.	Zorg dragen voor voldoende en schone voorzieningen.
	Verwijderen tijdelijke terreininrichting	Beknelling, struikelen, vallen, lichamelijk letsel	Onoverzichtelijke situatie, mogelijk wijzigingen in de situatie lokale nutsvoorzieningen, kabel- en leidingwerk	Ruimte in tijd en planning voor afwerken situatie, duidelijke (kabel)revisie
2. Grondwerkzaamheden				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Bodemgesteldheid van het bouwterrein.	Verontreiniging, blootstelling.	Grondroerende werkzaamheden. Aanwezigheid van SBR-rubbergranulaat	Bodemonderzoek en veiligheidsmaatregelen bij verontreiniging
	Ontgravingen algemeen	Beschadiging aan de luchtwegen en gehoor. Vertillen, rugletsel. Blootstelling aan kwartsstof	Vrijkomen van stof en geluid. Handmatig ontgraven	Beschermmiddelen gebruiken. Werkzaamheden machinaal uitvoeren
		gevaar voor verschuiving,	ondergrond graafmachine onstabiel, niet vlak.	vlak terrein, voldoende verdicht, juiste materieel inzetten

		verzakking van ontgravingmaterieel.		
	Aanvullen en verdichten van grond/zand	Blootstelling aan stof en trillingen	Gebruik trilplaat, ondeugdelijke machines, droogte, stofvorming	Deugdelijke en gekeurde machines, gehoorbescherming, stofbeperking, benevelen
	Bestaande leidingen en kabels.	gevaar voor elektrocutie en brand.	onbekend met ligging van bestaande kabels en leidingen.	bij nutsbedrijven informeren naar ligging leidingen. KLIC-melding uitvoeren. Graven van proefsleuven.
3. Kabels-, leidingen, Drainage- en/of beregeningssystemen				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Aanbrengen drainage	Contact met draaiende machines, beknelling, letsel	Werken met kettinggraver waarbij draaiende delen onbeschermd zijn	Machinebeveiliging en instructies, gehoorbescherming
	Aanbrengen kabels- en leidingen, waaronder ook beregening en hwa	Fysieke belasting, Instortgevaar, wateroverlast, bemoddering	Werken met graafmachine	Veilige sleufinrichting, afstand houden tot de sleuf, eenvoudige instap in de sleuf
	Aanbrengen sleuf	Inkaveren van de sleuf, beknelling	Instabiele grond	Veilige sleufinrichting, afstand houden tot de sleuf
	Doorspuiten drainage, testen beregening	Oogletsel, blootstelling aan vervuiling bij bestaande systemen	Waterdruk en verstoppingen. Wegspattend vuil	Dragen van een veiligheidsbril
	Verwijderen van kabels en leidingen, waaronder ook beregening en hwa	Waterdruk, losschietende koppelingen, elektrocutie	Werken met graafmachine, onbekende ligging kabels en leidingen. Leiding nog onder druk	Proefsleuven, Spanningloos en drukloos werken
4. Sportvelden				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Aanbrengen, egaliseren en verdichten zandfundatie en/of sporttechnische lagen	Fysieke belasting	Verdichtingsapparatuur, grote afmetingen	Machinaal verdichten
	Aanbrengen foam laag, ET-Layer (mengsel van SBR, en PU lijm en fijn grind)	Blootstelling aan kwarts, gevaarlijke stoffen	Onvoldoende toepassing van noodzakelijke PBM's	Volg instructies op die vermeld staan in de productbladen
	Aanbrengen kunstgras	Blootstelling gevaarlijke stoffen, irritatie van de luchtwegen, huidklachten	Verwerking van aan lijmen en kunstharsen en Infill materialen	Dragen van PBM's zoals handschoenen, stofmasker. Licht bevochtigen van Infill
		Snijwonden aan handen en vingers	Gebruik van Stanley messen en ander snijgereedschap, onzorgvuldig snijden van kunstgras en eventuele onderlagen	Gebruik van veiligheidsmessen met intrekbaar mes, snijtechnieken aanleren, dragen van snijbestendige handschoenen
	Verwijderen aangebrachte vullingen	Blootstelling aan kwartsstof (vulzand) Blootstelling verweerd infill rubbergranulaat	Ongecontroleerde activiteiten, stofvorming Blootstelling aan stof van, en verweerde infill materialen	Werkplan opstellen: - onderzoek naar infill-materiaal, vullingen gescheiden verwijderen, gebruik zuigwagen; - Restanten vullingen bevochtigen voorafgaand aan verwijderen van de kunstgrasmat; - stofvorming voorkomen;
	Verwijderen (kunst)grasmat, oprollen en insealen	Blootstelling aan restanten infill (kunststof, TPE, natuurlijke kokos, kurk	Het niet volledig verwijderen van infill tijdens voorgaande activiteit.	

	Afhankelijk van origineel aangebracht materiaal, opdelen (snijden met pizzames) in handelbare eenheden	en/of SBR-rubbergranulaatkorrels gecombineerd met vulzand) Letsel in de vorm van snijwonden, beknelling, struikelen, vallen	Ondeugdelijk materiaal/gereedschappen Ontbreken van een correct werkplan	- aanvullend bevochtigen; - bij blijvende stofvorming inzet adembescherming; - gebruikmaking van wegwerpovertuig ter voorkoming van verspreiding vulmateriaal richting pauze/schafgelegenheid. Hierbij voorzien in een kledingswisselingsruimte (bodemsanerings- / decontaminatieunit)
	Afvoer verwijderde kunstgrasmat	Beklemming, struikelen, vallen tijdens verladen en afvoer materiaal resulterend in lichamelijk letsel	Ongecontroleerde activiteiten	Werkplan opstellen waarin opgenomen wie, waar, op welk moment
	Afvoer van, met zuigwagen, verzameld vulmateriaal. Indien samenstelling vooraf bekend, directe afvoer naar erkend verwerker; Indien tijdelijke tussenopslag	 Geen aanvullend risico Blootstelling aan restanten infill	 Dubbele handeling	 Beperking blootstelling door minimale persoonsgebonden inzet. Handelingen opnemen in het werkplan als hierboven beschreven
5. Plaatsen, verplaatsen en/of verwijderen van Objecten				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Aanbrengen van doelen, hoekvlaggen en dug-outs, bankjes, afvalbakken, scoreborden	Fysieke belasting, stoot- en beknellingsgevaar	Geen doordachte werkmethode, vallen van object, onhandig object, onjuiste tilhouding, beknelling tussen bewegende delen	Werken op stabiele ondergrond, juiste montage toepassen volgens voorschriften/handleiding
		Omval van objecten	Objecten zijn niet goed verankerd, windbelasting	Objecten direct volgens voorschriften verankeren, montage bij harde wind uitstellen
6. Verhardingen				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Aan- afvoer van verhardingsmaterialen	Gevaar voor lichamelijk letsel. Vertillen, zwaar materiaal	Te grote afmetingen en te zware materialen. Instabiliteit tijdens uitvoering en tijdens veel wind.	Transportmiddelen aanpassen aan afmeting en zwaarte van materiaal. Afmetingen en gewicht zoveel mogelijk beperken. Werkzaamheden met voldoende mankracht uitvoeren.
	Aanbrengen elementverhardingen betonklinkers en/of betontegels	Oplopen van rugletsel. Vertillen en verstappen. Oplopen van persoonlijk letsel.	Werkhouding, onnodig veel handwerk	Voorkeur machinaal aanbrengen, in ontwerp mogelijk maken Plaatsen met voldoende mankracht, taakrotatie
	Aanbrengen prefab betonplaten	Vallen van last, beknelling en fysieke belasting	Ondeugdelijke hijsmiddelen, verkeerde aanslagtechniek	Gebruik elementen met fabrieksmatig aangebrachte

			aansluiten opvolgende plaat vingers ertussen, langdurig in ongemakkelijke houding	hijspunten, gebruik goedgekeurde hijsmiddelen, gedrags- en werkafspraken, machinaal leggen, voldoende mankracht, taakroulatie
	Aanbrengen van kolken en lijngoten	Fysieke belasting, beknelling, stof, trilling en geluid	Ongunstige werkhouding, handmatig tillen van zware betonelementen, onstabiele elementen tijdens het stellen, onvoldoende communicatie onderling, slijpen/pas maken van goten, gebruik van trilplaat/graafmachine	Gebruik van machines, mechaniseren tilwerk, plaatsen met voldoende mankracht, taakroulatie, gedrags- en werkafspraken, gebruik van stelhaken, positioneerhulpstukken, gebruik van water bij het slijpen ter beperking stof, toepassen gehoorbescherming, deugdelijk en gekeurd gereedschap
	Verwijderen van verharding	fysieke overbelasting, blootstelling aan stof en lawaai, machine- en aanrijdgevaar, beknelling, snij- en stootgevaar en het risico op struikelen, uitglijden of vallende materialen, wegspattende delen	handmatig tillen en verwijderen van zware materialen, het werken met breekhamers, zagen en ander gemotoriseerd gereedschap, blootstelling aan stof en lawaai, onvoldoende afzetting werkgebied	Inzet van mechanische ondersteuning, inzet van goed onderhouden en gekeurde machines. Inzet van goed opgeleide medewerkers, stofbeperking, werkgebied zichtbaar afzetten, voldoende mankracht en taakroulatie
7. Hekwerken				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Aanbrengen, verplaatsen en/of verwijderen van leuninghekwerken, loop- en werkpoorten en slagplanken	Fysieke belasting, beknelling, (om)vallende objecten, snijletsel en struikelgevaar	Handmatig plaatsen, ongunstige werkhouding, repeterend tillen/verplaatsen van hekwerken, onvoldoende communicatie onderling, onvoldoende stabiel in opslag, onstabiele delen tijdens montage slechte fundering of losse grond, scherpe metalen randen, boor- en slijpwerk	Gebruik van mechanische hulpmiddelen, werken met minimaal 2 personen bij lange onderdelen, gebruik van werkhandschoenen, en veiligheidsbril bij slijpwerken, duidelijke taakverdeling, werkafspraken, tijdelijk stempelen of ondersteunen van onderdelen, direct vastzetten na plaatsing, werken met deugdelijk en gekeurde gereedschappen, looproutes vrijhouden, werkplek netjes houden
	Aanbrengen ballenvangers	Vallen van hoogte tijdens montage, onderdelen vallen naar beneden, fysieke belasting, beknelling, instabiliteit van de palen, aanrijdgevaar door bouwverkeer, weersinvloeden	Werken op hoogte vanuit hoogwerker, onstabiele, niet aangelijnd, onvoldoende geborgd materiaal, windbelasting, onjuiste montagepalen / netconstructie, handmatig spannen en monteren van netten, ongunstige werkhouding boven het hoofd, ongecontroleerd laten schieten van de kabels, onvoldoende	Afzetting onder het werkgebied, gebruik van mechanische hulpmiddelen, plaatsen met voldoende mankracht, taakroulatie, gedrags- en werkafspraken, dragen van de juiste PBM's, uithardingstijd in de planning opnemen, gefaseerd spannen van

	Plaatsen veldverlichting (Lichtmasten 15 – 27 m hoog)	Ongevallen met hijsactiviteiten	fundatie of uitharding, onvoldoende afzetting, grote windvang Lange zware onderdelen, onjuist hijsplan, onvoldoende communicatie tussen machinist en rigger, verkeerde aanslag	netten, werkzaamheden staken bij harde wind Opstellen hijsplan, inzet gediplomeerde riggers, deugdelijke en gekeurde hijsmiddelen, juiste communicatie (portofoon, handgebaren) juiste kraan afgestemd op gewicht en radius werkzaamheden staken bij harde wind
8. Onderhoudsactiviteiten				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Reiniging en afval: - Verwijderen veegvuil - beheersen/verwerken afval gras/onkruid - recycling en verwerken maaisel/infill - Onkruidvrij maken	Snijgevaar a.g.v. scherpe delen in het afval, letsel, fysieke overbelasting, blootstelling aan stof, geluid en gevaarlijke stoffen en machine-/aanrijdgevaar, verbranding	reinigings-, groenonderhoud- en afvalverwerkings - werkzaamheden met machines, handmatig werk en vervuilde werkomstandigheden, werken met heetwater installaties	toepassen van PBM's, ergonomisch werken, gebruik van veilige werkmethoden, duidelijke afzettingen en inzet van goed onderhouden en veilig gebruikte machines.
	Groenonderhoud: - maaiwerkzaamheden - beheersen overgroei (randen, bosplantsoen, hagen) - onkruidbeheer	Blootstelling aan biologische agentia. Aanrijden, beknelling en snijgevaar, oogletsel	Contact met planten, pollen, bodem. Werken met rijdend materieel, wegspringende delen agv steentjes/puin in het gras	Toepassen PBM's, werkgebied vooraf inspecteren op stenen, puin en andere objecten, werkgebied zichtbaar afzetten, hygiëne maatregelen, handen wassen, EHBO trommel aanwezig
	Bodem- en grasverbetering: - bemesten grasvelden - (door)zaaien sportvelden - beluchten - verticuteren, wiedegeen - rollen, slepen, dressen en bezanden, etc.	Fysieke belasting, aanrijgevaar en lawaai	Ongunstige werkhouding, inzet van machines en werken met draaiende onderdelen	toepassen van PBM's, ergonomisch werken, gebruik van veilige werkmethoden, duidelijke afzettingen en inzet van goed onderhouden en gekeurde machines. Inzet van goed opgeleide medewerkers
	Onderhoud randen, verharding en afwerking: - afsteken/afsnijden graskanten - beheersen overgroei langs verharding - onkruid op verharding	Blootstelling aan stof bij verwijderen onkruid op verharding, snijgevaar bij kantsteken, fysieke belasting en oogletsel	Veegwerk, scherpe delen (messen) bij afkanten, handmatig werk in ongunstige houding, wegs pattend materiaal	toepassen van PBM's, voorlichting over veilig gebruik van gereedschappen, Ergonomisch werken door gebruik hulpmiddelen, voldoende mankracht, taakrotatie
9. Overige				
nr	activiteit	Arbo risico	Oorzaak risico	Suggesties
	Opstelplaats hulpverleners, brandweer, ambulance.	Geen snelle en goede hulpverlening.	Geen opstelplaats voor hulpverleners, onduidelijk hoe wat en waar	De aannemer dient een terreintekening te maken voorzien van opstelplaats van brandweer en ambulance. Bouwterrein dient toegankelijk te

				blijven voor hulpverleners.

4.2 Overzicht gevaarlijke stoffen

Veiligheids Informatie Blad (VIB's) voor alle van toepassing zijnde materialen, zijn voor het werk beschikbaar. De gebruiks- en veiligheidsvoorschriften vermeld in deze datasheets, moeten te allen tijde worden opgevolgd.

4.3 Overzicht afvalstoffen en milieuaspecten

Bij de uitvoering van de werkzaamheden zullen diverse materialen vrijkomen, zoals vulmaterialen, (kunst)grasmat, verhardingsmaterialen en verpakkingsmaterialen. Het beheersen en verantwoord afvoeren van deze materialen is essentieel om risico's voor mens en milieu te beperken. Er zal door de aannemer dan ook een Plan vrijkomende materialen moeten worden opgesteld.

Alle vrijkomende materialen worden vooraf geïnventariseerd en, waar mogelijk, gescheiden naar soort opgeslagen en afgevoerd volgens de geldende wet- en regelgeving.

De opslag van vrijkomende materialen vindt plaats op een daarvoor ingerichte en duidelijk gemarkeerde locatie op de bouwplaats. Deze locatie is zodanig ingericht dat verspreiding, verwaaing of uitspoeling wordt voorkomen. Indien nodig worden containers afgedekt.

Transport en afvoer van afvalstromen worden uitsluitend uitgevoerd door erkende inzamelaars en verwerkers. Van alle afgevoerde materialen worden de benodigde begeleidingsdocumenten en stortbonnen bewaard en bij oplevering aan opdrachtgever overhandigd.

Medewerkers worden geïnstrueerd over het correct scheiden, opslaan en afvoeren van materialen. Daarnaast wordt toezicht gehouden op naleving van de afspraken. Bij afwijkingen of incidenten worden direct corrigerende maatregelen genomen.

5. Ongevallen, incidenten en gevaren

5.1 Calamiteiten / alarmregeling

Uitgaande van de Arbowet is een onderneming zelf verantwoordelijk voor haar eigen werknemers. De onderneming moet zelf invulling geven aan de eigen bedrijfshulpverleningsorganisatie. Daarnaast moet zij ervoor zorg dragen dat de vluchtwegen te allen tijde vrij te gebruiken zijn en dat de brandblusvoorzieningen niet geblokkeerd en bereikbaar zijn. EHBO- en BHV afhandeling zijn in beginsel voor afhandeling door de aannemer zelf.

De Opdrachtnemer stelt ter voorbereiding op de uitvoeringfase een alarmkaart op, waar alle benodigde informatie op staat in geval van een calamiteit. De alarmkaart bestaat uit de volgende onderdelen:

- Algemene projectgegevens:
  - Projectnaam + nummer;
  - Dienstdoende uitvoerder;
  - Telefoonnummer;
  - Opsteller van het document.
- Route naar dichtstbijzijnde ziekenhuis;
- Naam, adres en contactgegevens nood- en hulpdiensten:
  - Ziekenhuis
  - Politie
  - Brandweer
- BHV'er in dienst: Naam en contactgegevens;
- Informatie over 'wat te doen bij':
  - Algemeen;
  - Persoonlijk letsel;
  - Brand;
  - Evacuatie.

In geval van spoedeisende hulp en calamiteiten:

- Bel **112**
- Geen spoed 0900-8844
- Geef aan de centralist van de Controlekamer de volgende informatie door:
  - Naam melder, bedrijf, locatie
  - Aard van het incident en eventuele bijzonderheden
  - Eventuele slachtoffers

5.2 Ongevallen en incidenten

De Opdrachtnemer dient ongevallen in het kader van meldingsplicht Arbowet (schriftelijk) te melden aan:

1. De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA); en
2. De Opdrachtgever (inclusief een afschrift van de melding aan de NLA).

Er is sprake van een meldplichtig arbeidsongeval als iemand door een ongeval tijdens het werk blijvend letsel oploopt, in een ziekenhuis wordt opgenomen, of overlijdt. Onder "blijvend letsel" wordt onder andere verstaan: amputatie, (deels) blindheid of chronische lichamelijke of psychische klachten. Onder "ziekenhuisopname" wordt verstaan dat een slachtoffer in een ziekenhuis wordt opgenomen (hieronder valt ook een dag opname). Een poliklinische behandeling wordt dus niet als ziekenhuisopname beschouwd.

Meldingsplichtige Arbeidsongevallen worden onmiddellijk gemeld aan de Opdrachtgever en NLA op telefoon 0800-5151 (ook bij spoed). De overige (bijna)ongevallen en VGM incidenten moeten binnen 24 uur schriftelijk en telefonisch aan de V&G coördinator worden gemeld met een afschrift aan de Opdrachtgever.

Meldingen en registratie vindt plaats met behulp van het incidenten-/ongevallenformulier. Dit kan ook eenvoudig via de App. Tevens worden alle meldingen verwerkt in het registratiesysteem van de aannemer. Van elk (bijna)-incident wordt vastgesteld of een vervolgonderzoek noodzakelijk is. Indien onderzoek noodzakelijk is, wordt er een schriftelijke rapportage opgesteld met oorzaakanalyse, de directe en corrigerende maatregelen. Door toepassing van een uniforme, gestructureerde afhandeling, het uitvoeren van onderzoeken en het vaststellen van trends worden, waar mogelijk, correctieve of preventieve maatregelen naar aanleiding van ongevallen, incidenten of gevaren doorgevoerd.

5.3 Bedrijfshulpverlening

Tijdens de werkzaamheden is er minimaal één BHV aanwezig op de werkplek. Op de startwerkinstructie en Alarmkaart staat vermeld wie de dienstdoende BHV (met telefoonnummer) is. Bij een (mogelijk) incident schat de BHV in, afhankelijk van de situatie, welke vervolgstappen er genomen worden. Tijdens uitvoeringsfase zal er een alarmkaart worden opgesteld door de aannemer welke duidelijk op het werk aanwezig is. Tijdens startwerkoverleg zal hierover nadere uitleg worden gegeven.

Op het werk worden een locatie aangewezen als verzamelplaats tijdens calamiteiten. Op aangeven van de uitvoerder/dienstdoende BHV'er dient ieder zich hier te verzamelen en wacht daar op verdere instructies.

6. Bouwplaatsvoorzieningen

6.1 Van toepassing zijnde voorschriften en regels

Onderstaande voorschriften en regels zijn van toepassing op eenieder die zich op de bouwplaats bevindt:

- Iedereen dient zich op de eerste werkdag, voor aanvang van de werkzaamheden, te melden bij de uitvoerder/projectverantwoordelijke om zodoende te worden geïnstrueerd over de regels en voorschriften, de zogenaamde startwerk instructies;
- Er geldt een dagelijkse aan- en afmeldingsplicht bij de uitvoerder;
- Iedereen dient (mogelijk) risico's, incidenten en calamiteiten direct te melden aan leidinggevende en/of V&G-coördinator van het project;
- Draag te allen tijde zorg voor uw eigen veiligheid en de veiligheid van anderen in uw omgeving;
- U dient bedrijfs- en hulpmiddelen, zoals persoonlijke beschermingsmiddelen, machines, gereedschappen, klimmaterieel, schadelijke stoffen, etc., volgens de voorschriften (instructie, etiket) op de juiste wijze te gebruiken;
- U dient deel te nemen aan georganiseerde instructie en voorlichting;

6.2 Instructie medewerkers

Iedere medewerker en bezoeker van de bouwlocatie meldt zich vooraf bij de uitvoerder. Dit is om te voorkomen dat onbevoegden de bouwlocatie betreden. Op de bouwplaats kunnen de volgende handelingen uitgevoerd worden:

- Controle op het hebben van een geldig identiteitsbewijs en/of toegangspas;
- Ingangscntrole op kwaliteit van arbeidsmiddelen, materieel, materiaal en op V&G-kwalificaties van uitvoerenden (opleiding, competenties, diploma's en certificaten);
- Alle aanwezigen, waaronder ook bezoekers, krijgen een introductie en startwerkinstructie op de bouwlocatie. De aanwezigheid en het bijwonen van voorgenoemde instructies wordt geregistreerd;
- Bezoekers mogen enkel onder begeleiding de bouwplaats betreden;

6.3 Rookbeleid op de bouwplaats

Op de gehele bouwplaats geldt een rookverbod. Alleen op de door de opdrachtgever aangewezen plaatsen zijn rookvoorzieningen beschikbaar.